

Варненски свободен университет (ВСУ) „Черноризец Храбър“

СТАНОВИЩЕ

От: професор, доктор **Искра Богданова Христова-Балканска**

Световно стопанство и МИО, Българска Академия на Науките

Относно: конкурс за придобиване на научната степен „доктор на науките“ по научно направление 3.8 Икономика при ВСУ „Черноризец Храбър“, Факултет „Социални, стопански и компютърни науки, Катедра „Икономика“

Документи за участие в конкурса е подала доц. д-р **Хонората Барбара Хованиец** от Катедра по маркетинг и предприемачество, Факултет по мениджмънт и транспорт на Университета в Биелско-Бяла, Полша.

Тема на дисертационния труд: „**НОВИТЕ ПОТРЕБИТЕЛСКИ ГРУПИ, ФОРМИРАНИ В РЕЗУЛТАТ НА ПРОМЕНИ В ПОТРЕБИТЕЛСКОТО ПОВЕДЕНИЕ В НОВАТА БИЗНЕС СРЕДА**“

Основание за представяне на становището: Участие в състава на научното жури по защита на дисертационен труд съгласно Заповед № 891 от 28.11.2025 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“, съгласно чл. 4 от Закона за развитие на академичния състав в РБългария и Правилника за прилагане на ЗРАС чл.2 от Наредба №12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор на науките“ " при ВСУ „Черноризец Храбър“.

1. Оценка на професионалната подготовка и дейност на кандидата
Кандидатът доц. д-р **Хонората Хованиец** има впечатляващ професионален път и опит. Тя е завършила Технологичния университет в Лодз - специалност инженер по управление на предприятието. Тя придобива мастерска степен по наука, бизнес управление в Технологичния университет в Лодз. През 2005 г. придобива научната и образователна степен доктор в Университета по наука в Краков, Факултет по управление. Кандидатът е доцент в Катедрата по маркетинг и предприемачество, при Факултета по мениджмънт и транспорт на Университета в Биелско-Бяла, Полша.

Кандидатката има внушителен брой публикации, в областта на индустриалното производство и управление, на здравния мениджмент, на изследването на нагласите на потребителите в условия на нарастваща дигитализация на брой 99.

Тази професионална и научна дейност е отразена в наукометричните данни (минималните национални изисквания), като по съответните показатели са набрани 2922 точки.

2. Оценка на научните резултати и приноси на кандидата

Дисертационният труд е с обем от 264 стр. и обхваща увод, четири глави, заключение, библиографска справка и приложения. В основния текст фигурират 16 таблици и 57 фигури.

Избраната тема има теоретично-практически характер с тенденцията изводите от разработката да намират широко приложение и това прави избраната тема особено актуална и полезна. Разкриването на поведението на потребителите в условия на интелигентните цифрови устройства и иновативните технологии променят търговията на дребно. Изследванията на поведението на потребителите са преосмислени в теоретичен аспект и имат многоаспектно значение, защото става дума за маркетинг, за социология, за дълбоки промени в икономиката и обществото. Обект на дисертационния труд са процесите на вземане на решения от потребителите, наред с дълбочинно изясняване на покупателните им навици и предпочитания. Изследователските хипотези позволят задълбочаването на знанията относно потребителското поведение и попълване на пропуските в икономическата литература, със стремежа, за най-подробно обяснение на съвременните тенденции в търговията на дребно.

В *първа глава* са изтъкнати особеностите в поведението на потребителите в теоретико-практически аспект, които обхващат широк спектър от направления на обществените науки. Изясняването на този многопластов проблем се основава на икономическата и социалната активност на индивидите и подбудите им, за участие на пазара на дребно, още повече че при бързото развитие на технологиите се променят начините на

взаимодействие с местни и глобални групи от потребители. От особено значение остава фактът, че в контекста на промяна на вкусовете на потребителите се изменя значително производството и управлението на фирмите, които се конкурират на пазара.

Във *втора глава* се изясняват различни аспекти, касаещи измененията в качеството на произведените стоки, екологичната и социалната отговорност на компаниите и тяхното ефективно присъствие на пазара, както и възникването на нови бизнес дейности. Тези сложни въпроси са пречупени през призмата на теоретичните концепции.

Трета глава е посветена на методите на изследване на основата на анкетно проучване, което разкрива нагласите, вкусовете и очакванията на потребителите по отношение цени и качество и като оценка на пазарната ефективност на компаниите. Подчертано е, че полските потребители търсят качествени продукти, които могат да се рециклират. Участието на потребителите в социалните мрежи разширява тяхната осведоменост относно отстъпки от цената на определени продукти и възможността да търгуват онлайн.

Изводите, получени чрез статистическа обработка на данните, са представени в *четвърта глава*. Изтъкнати са поредица от изменения в поведението на потребителите и това което прави впечатление е, че потребителите са с повишена чувствителност към корпоративната социална отговорност на фирмите. Те се информират много подробно относно етикета, качеството на съставните материали на продукта, и следят внимателно всички компоненти, като са съгласни да платят по-висока цена, за качествен продукт.

В *заклучението* се обобщават синтезирано резултатите от изследването.

- Подчертавам, че дисертационният труд има принос в развитието на икономическата теория и практика, в областта на поведението на потребителите в условия на динамично променящи се информационни и технологични връзки.

- Постигане на автора е включването на поредица от нови променливи в моделите, които показват измененията в поведението и очакванията на потребителите, което въздейства също върху икономиката.
- Изтъкнато е също, че реструктурирането на компаниите чрез използване на нови технологии отговаря на нарастващите потребителски търсения – по-високо качество на продукта и умерена цена. Публикациите на автора обхващат изследвания на индустриалното производство и управление, потребителското търсене и други.

3. Оценка на автореферата

Авторефератът отговаря на изискванията като съдържание и представяне на същността на дисертационния труд. В Справката за приносите на дисертационния труд, приносите правдиво са отразени изследваните проблеми.

4. Критични оценки, забележки и препоръки

Нямам критични бележки и пожелавам на автора да продължава да изследва връзките между потребители и компании във високо технологична среда.

5. Заключение

Съгласно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (чл. 5, ал. 3) убедено смятам, че доц. д-р Хонората Хованиец е изпълнила всички необходими изисквания по закона. Дисертационният труд има принос в икономическата наука и маркетинговите проучвания.

Това ми позволява да препоръчам на Уважаемото Научно Жури, да присъди на **доц. д-р Хонората Барбара Хованиец** научната степен „доктор на науките“ по научно направление 3.8 Икономика при ВСУ „Черноризец Храбър“, Факултет „Социални, стопански и компютърни науки, Катедра „Икономика“.

София

11.01.2026 г.

Написал становището:

/Искра Б.Христова-Балканска/